

Keldonk, 27 juni 2017

Geachte statenleden,

Naar aanleiding van de vraag die CDA Statenlid Ton Braspenning mij tijdens de inspreekronde 23 juni stelde, stuur ik u graag deze informatie na.

De heer Braspenning vroeg mij of ik het verschil in metingen en berekeningen op het gebied van ammoniak kan duiden. Ik heb aangegeven dat dit een vrij complex onderwerp is. Ik kan echter wel een aantal zaken aangeven die iets minder ver de diepte in gaan maar wel de kern weer geven:

- In het Ammoniakrapport (Ammoniak in Nederland, een kritische wetenschappelijke kanttekening, Hanekamp, Crok en Briggs, 2017) is naar voren gekomen dat er fouten zitten in de manier waarop er met meetgegevens en berekeningen wordt omgegaan. Dit rapport legt dus met name statistische fouten bloot, die tot gevolg hebben dat de berekening van de gemeten hoeveelheid ammoniak in de lucht 20 tot 30% te hoog is. Aangezien ammoniak voornamelijk wordt uitgestoten door de landbouw , wordt er teveel ammoniakemissie toegerekend aan de landbouw. Ook het aandeel in de stikstofdepositie zal logischerwijs lager zijn dan tot nu toe werd aangenomen.
- Er zijn aanwijzingen dat er een te laag aandeel wordt toegekend aan ammoniak uit de natuur. In het najaar en in de winter is er bijvoorbeeld aanzienlijk meer ammoniak aanwezig, hier lijken rottingsprocessen van planten een rol te spelen. Daarnaast lijkt er een rol weggelegd voor naaldbomen, deze bomen horen niet thuis in Nederland maar verzuren de bodem. Naar dit soort zaken wordt nu onderzoek gedaan.
- Korstmossenonderzoek (Monitoring van korstmossen in de provincie Overijssel, 1989 – 2015, CM van Herk, 2015) in Overijssel maakt duidelijk dat de rol van verkeer groter is dan werd aangenomen, sinds de komst van katalysatoren stoten auto's ook ammoniak uit.
- Datzelfde korstmossenonderzoek toont aan dat er sprake is van een afname van ammoniak op het platteland van 37% (in de provincie Overijssel) maar dat ammoniakemissie in de steden en in de natuur juist toeneemt. Dit duidt erop dat andere bronnen dan landbouw een grotere rol spelen dan verwacht.
- Wetenschappelijke onderzoeken laten zien dat ammoniak snel neerslaat, na 320 meter voorbij pluimveehouderijen vond men in Denemarken bijvoorbeeld geen verhoogde ammoniakconcentratie in de lucht. (Validation of model calculation of ammonia deposition in the neighbourhood of a poultry farm using measured NH3 concentrations and N deposition, Sommer, Ostergard, Lofstrom, Andersen, Jensen, 2008) Dit is een logische verklaring voor het verschil tussen berekeningen en metingen in natuurgebieden. Het bevestigt bevindingen in het korstmossenonderzoek.

Er is dus sprake van een optelsom van mogelijke oorzaken voor de afwijkingen tussen berekeningen en metingen. Onderzoeker Jaap Hanekamp geeft op Boerenbusiness nog een heldere uitleg over de complexiteit van ammoniak in de lucht: <http://www.boerenbusiness.nl/video/bb-tv/video/10874990/effect-landbouw-op-milieu-is-niet-te-meten>

Met vriendelijke groet,

Henny Verhoeven

Bestuurslid Nederlandse MelkveehoudersVakbond

Woordvoerder NH3 Coalitie